

Ресурсен център Европа

С подкрепата на
програма "Еразъм+"
на Европейския съюз

24 ноември 2020

КАЗУСЪТ „ ФРАНСОАЗ ГРАВИЕ“

THE CASE „ FRANÇOISE GRAVIER “

проф. д-р ИНГРИД ШИКОВА,
Катедра „Европеистика“,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Abstract

The case of Françoise Gravier is recognized as a precedent in European case law. As a result, non-discriminatory access to education for European Union citizens is applied in all Member States.

Да познаваме правата си и да се обърнем към компетентните органи, за да ги защитим е поведение на отговорен и активен гражданин. Пасивността означава да не се интересуваме и да не търсим информация за правата ни, да махнем с ръка и да преглътнем нарушенията.

Ето историята на Франсоаз Гравие, в резултат на която във всички държави членки се прилага недискриминационен достъп до образование на гражданите на Европейския съюз.

Франсоаз Гравие е францужойка и е гражданка на Франция. През 1982г. тя кандидатства да учи „Анимационно изкуство“ в Кралската академия по изкуствата в град Лиеж – Белгия. Тя е приета, но трябва да заплати такса от 24 622 белгийски франка (около 610 евро), която се събира само от чуждестранните студенти. Франсоаз отказва да плати тази такса и Кралската академия за изкуствата отхвърля кандидатурата ѝ да следва „Анимационно изкуство“. Франсоаз Гравие отказва да плати таксата, като се позовава на нарушаване на европейското законодателство. По това време, в Договора за създаване на Европейската икономическа общност фигурира член 7, който забранява дискриминация на основата на националността. Понастоящем забраната на всякаква дискриминация на основание на националността на гражданите на Европейския съюз е формулирана в част втора „ Недискриминация и гражданство“, член 14 на Договора за функциониране на Европейския съюз. Тя се обръща към първоинстанционния съд в град Лиеж. Съдът постановява, че въпросът се отнася до правото на Европейската общност и че решение не може да бъде взето, преди Съдът на Европейските общности в Люксембург да даде своето мнение.

На 13 февруари 1985 г. Съдът на Европейските общности постановява, че: налагането на такса, върху студентите - граждани на други държави членки, когато таксата не се изисква от студенти от приемащата държава членка,

представлява дискриминация на основание националност, противоречаща на член 7 от Договора за създаване на Европейската икономическа общност.

Франсоаз Гравие печели делото и става студентка по „Анимационно изкуство“ в Кралската академия по изкуствата в град Лиеж, Белгия.

Случаят с Франсоаз Гравие е признат за прецедент в европейската съдебна практика.¹ В резултат на него, във всички държави членки се прилага недискриминационен достъп до образование на гражданите на Европейския съюз.

Гражданството на ЕС включва не само свободата на движение и пребиваване в Европейския съюз, то означава също , че всеки гражданин на ЕС трябва да бъде третиран по един и същ начин, независимо от неговата националност. Ако гражданин на ЕС работи или учи в друга държава членка, той и членовете на неговото семейство трябва да бъдат третирани по същия начин както гражданите на тази държава. Равното третиране се отнася например до:

- правото на гражданите на ЕС да търсят работа и да получават съдействие от националните служби по заетостта,
- условията на работа (заплата, уволнение и т.н.),
- обезщетения и данъчните облекчения,
- възможностите за обучение,
- присъединяването към профсъюзи и упражняването на свързаните с това права.

При равно третиране е забранена не само откритата дискриминация, но и всички действия, които косвено биха поставили в неравноправно положение гражданин на ЕС от друга държава членка. Разбира се, гражданите на ЕС имат и отговорности. Те, например, не могат да се установят в друга държава-членка на ЕС само за да използват социалните придобивки без да работят или учат.

Студентите – граждани на ЕС се ползват с право на свободно движение във всички държави членки: на тях не може да се откаже достъп до образование или обучение в друга страна от ЕС заради тяхната националност. Студентите от държава-членка на ЕС имат същите права и/или задължения като местните студенти — както да заплатят събираните такси, така и да получат кредит/безвъзмездна помощ за заплащане на таксата за обучение от държавата-членка, в която студентът ще се обучава.

---

¹ Françoise Gravier v City of Liège (C-293/83)

Например, гражданин на България желае да учи в Ирландия. Тъй като ирландците не плащат такси в местните университети, той има същото право. Съгласно законодателството на ЕС, всички граждани на Съюза имат право да използват образователната система на приемащата страна при същите условия като нейните граждани. Това означава, че българските граждани трябва да бъдат третирани като ирландските студенти по отношение на таксите за обучение. Ако български гражданин желае да учи в Нидерландия и нидерландските студенти плащат такси за обучение, то българският гражданин трябва да заплати същата такса, тоест правото на Европейския съюз не освобождава от такси за обучение.

Изводи:

- *В Европейския съюз дискриминацията по отношение на националността е забранена.*
- *Гражданите на Европейския съюз трябва да познават добре правата си и да ги отстояват.*
- *Когато националните съдилища трябва да решават дела, които имат отношение към европейското право, те могат да се обръщат към Съда на Европейския съюз в Люксембург за тълкуване и мнение по съответния казус.*